

Invento Kapitalforvaltning AS
Strandgata 19
0152 OSLO

VÅR REFERANSE
20/9363

DERES REFERANSE

DATO
04.03.2022

Tilsynsrapport

1. INNLEDNING

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn i Invento Kapitalforvaltning AS (Foretaket). Det ble avholdt digitale møter den 6. og 9. oktober 2020 med representanter fra Foretaket.

Foretaket har konsesjon til å tilby investeringstjenestene som nevnt i verdipapirhandelloven (vphl.) § 2-1 (1) nr. 1, 2, 4 og 5, samt tilknyttet tjeneste nr. 1, 4 og 5 som nevnt i vphl. § 2-6.

Foretaket yter uavhengig investeringsrådgivning og tilbyr formuesforvaltning og investeringstjenester for et bredt kundesegment. Foretaket hadde på tidspunkt for tilsynsmøtene totalt 16 ansatte og 7 tilknyttede agenter.

Foretaket mottok Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport 21. desember 2021 (Rapporten). Foretaket ga sine kommentarer til Rapporten i brev datert 1. februar 2022 (Tilsvaret).

2. GOD FORRETNINGSSKIKK – KUNDETETING OG EGNETHETSERKLÆRING

2.1 Rettslig grunnlag

Verdipapirforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med god forretningsskikk. Foretaket skal opptre ærlig, redelig og profesjonelt i tråd med kundenes beste interesse og påse at markedets integritet ivaretas på beste måte, jf. lov om verdipapirhandel (vphl.) § 10-9 (1).

Et verdipapirforetak skal, når det yter investeringsrådgivning eller driver porteføljeforvaltning, innhente nødvendige opplysninger om kundens eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring fra det aktuelle investeringsområdet, samt kundens finansielle situasjon og investeringsmål, herunder kundens risikotoleranse og evne til å bære tap. Undersøkelsene skal sette foretaket i stand til å anbefale den investeringstjenesten og de finansielle instrumentene som egner seg for

vedkommende, og spesielt at de er i samsvar med kundens risikotoleranse og evne til å bære tap, jf. vphl. § 10-15 (1).

Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/565 (Kommisjonsforordningen) art. 55, jf. verdipapirforskriften (vpf.) § 2-2, presiserer at foretaket skal sikre at opplysningene om kunden eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring fra det aktuelle investeringsområdet - så langt det er relevant – inkluderer følgende forhold:

- (a) *"the types of service, transaction and financial instrument with which the client is familiar;*
- (b) *the nature, volume, and frequency of the client's transactions in financial instruments and the period over which they have been carried out;*
- (c) *the level of education, and profession or relevant former profession of the client or potential client"*

Videre fastsetter Kommisjonsforordningen art. 54, jf. vpf. § 2-2, følgende:

- 4. *The information regarding the financial situation of the client or potential client shall include, where relevant, information on the source and extent of his regular income, his assets, including liquid assets, investments and real property, and his regular financial commitments.*
- 5. *The information regarding the investment objectives of the client or potential client shall include, where relevant, information on the length of time for which the client wishes to hold the investment, his preferences regarding risk taking, his risk profile, and the purposes of the investment.*
[...]
- 7. *Investment firms having an on-going relationship with the client, such as by providing an ongoing advice or portfolio management service, shall have, and be able to demonstrate, appropriate policies and procedures to maintain adequate and up-to-date information about clients to the extent necessary to fulfil the requirements under paragraph 2."*

Verdipapirforetak skal, når det yter investeringsrådgivning til en ikke-profesjonell kunde, gi kunden en erklæring om egnethet før transaksjonen gjennomføres. Egnethetserklæringen skal spesifisere foretakets råd og begrunne hvordan rådet svarer til kundens preferanse, mål og andre egenskaper, jf. vphl. § 10-17 (3), se vphl. § 10-7.

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet har gjennomgått Foretakets kundedokumentasjon knyttet til utvalgte kunder. Kundedokumentasjonen besto av kopi av "kundeavtale", "egnethetserklæring" og siste rapporteringer til kundene, samt dokumentasjon på markedsføring og rådgivning ytt til kundene i 2020. Finanstilsynet har også gjennomgått lydopptak av kundesamtaler for seks utvalgte rådgivere/tilknyttede agenter i en bestemt periode i 2020.

Innhenting av opplysninger for å vurdere egnethet

Foretaket har opplyst at egnethetsvurderingene baseres på opplysninger som kunde og rådgiver fyller ut i kundeavtalen. I malen for kundeavtaler, som var gjeldende på tilsynstidspunktet, skal det i punkt 4 gis informasjon om kunnskap og erfaring, mens det i punkt 5 skal gis informasjon om økonomiske forhold, investeringshorisont, risikotoleranse og ESG-preferanse. Det fremgår av Foretakets "Rutine for kvalitetssikring av kunderådgivning" at Foretaket minimum årlig skal søke å innhente oppdatert informasjon fra kundene. Finanstilsynets gjennomgang av kundeavtaler viste imidlertid at de oversendte kundeavtalene, for flere aktive kunder, var datert i tidsrommet 2010 – 2017. Finanstilsynet kunne dermed ikke se at egnethetsvurderingene av de aktuelle kundene var basert på oppdatert informasjon.

Kundens risikotoleranse kartlegges ved at kunden besvarer åtte ulike spørsmål. Det foreligger imidlertid ingen oppsummering eller evaluering av kundens svar på disse spørsmålene. Basert på fremlagt dokumentasjon kunne Finanstilsynet ikke se at Foretaket har vurdert kundens risikotoleranse i lys av opplysningene kunden har gitt. Finanstilsynet stilte dermed spørsmål ved hvordan Foretaket evaluerer kundenes risikotoleranse, og ba om en redegjørelse for dette.

Dokumentasjon på Foretakets egnethetsvurderinger

Ifølge Foretakets "Rutine for kvalitetssikring av kunderådgivning" skal skjemaet "Egnethetserklæring" benyttes når det ytes investeringsrådgivning. Skjemaet skal inneholde et sammendrag av rådgivningen, og investeringsvalget skal begrunnes i feltet "Begrunn hvorfor denne løsningen passer med kundens finansielle stilling og investeringsmål". Erklæringen skal, ifølge rutinen, forklare på hvilken måte anbefalingen er egnet for kunden, herunder hvordan den stemmer overens med kundens mål, kunnskap, erfaring, kundens risikovillighet og evne til å bære tap. Finanstilsynet skrev i Rapporten at det oppfatter Foretakets rutine slik at skjemaet "Egnethetserklæring" både skal dokumentere Foretakets egnethetsvurdering av kunden, og tilfredsstille kravet til å gi kunden en erklæring om egnethet i forkant av hver transaksjon.

Finanstilsynet skrev videre at gjennomgangen av Foretakets kundedokumentasjon avdekket at egnethetsvurderingene i flere tilfeller er mangelfullt dokumentert. Flere av Foretakets skjemaer for egnethetserklæring inneholder tilsynelatende ingen begrunnelse for hvorfor det aktuelle rådet samsvarer med kundens preferanser, mål eller andre egenskaper. Eksempelvis henvises det kun til kundens ønsker, uten at det gis noen nærmere begrunnelse for hvordan dette er i samsvar med kundens risikotoleranse eller evne til å bære tap. I enkelte av skjemaene for egnethetserklæring som Finanstilsynet har gjennomgått vises det utelukkende til at kunden er kjent med markedsrisiko og kostnadselementer. Denne typen formuleringer bærer preg av å være standardiserte og generelle, og er etter Finanstilsynets oppfatning ikke egnet til å begrunne hvordan det konkrete rådet er egnet for den aktuelle kunden. Finanstilsynet kunne dermed ikke se at Foretaket har foretatt reelle egnethetsvurderinger av de aktuelle kundene.

Finanstilsynet kommenterte også noen tilfeller der det etter Finanstilsynets vurdering var ytt investeringsrådgivning uten at det var utarbeidet erklæring om egnethet til kundene.

Finanstilsynets foreløpige konklusjon

Kravene til vurdering av et investeringsråds egnethet for kunden er et viktig ledd i investorbekyttelsen. En grunnleggende forutsetning for at Foretaket skal være i stand til å foreta den påkrevde kundetestingen er at det innhentes tilstrekkelig informasjon om kunden før det ytes

investeringstjenester. Foretaket må påse at informasjonen oppdateres ved behov. Manglende oppdatering av informasjonen til bruk i egnethetsvurderingene vil kunne medføre feilaktige vurderinger. Finanstilsynet var i Rapporten kritisk til at Foretaket, for en rekke aktive kunder, ikke synes å ha gjennomført jevnlige oppdateringer av informasjonen som ligger til grunn for egnethetsvurderingene. Finanstilsynet var videre kritisk til at Foretaket, for en rekke kunder, ikke synes å ha foretatt reelle vurderinger av risikotoleranse. Endelig var Finanstilsynet kritisk til at Foretaket, for en rekke kunder, ikke har dokumentert en faktisk egnethetsvurdering basert på innhentede kundeopplysninger.

Finanstilsynets foreløpige konklusjon i Rapporten var at Foretaket, for flere av kundene i Finanstilsynets utvalg, ikke har oppfylt sin plikt til å foreta reelle egnethetsvurderinger, jf. vphl. § 10-15 (1), se vphl. § 10-9 (1). Det fremsto dessuten som at Foretaket ikke har overholdt sine egne rutiner på området.

Det var videre Finanstilsynets foreløpige vurdering at det for flere kunder i Finanstilsynets utvalg er gitt investeringsråd uten at det er utarbeidet en erklæring om egnethet før transaksjonen gjennomføres, jf. vphl. § 10-17 (3).

2.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Innhenting av opplysninger for å vurdere egnethet

Foretaket skriver i Tilsvaret at opprettelse og oppdatering av kundeavtaler tidligere hadde et mer manuelt preg. Dette resulterte i noen mangelfulle oppdateringer av kundeavtalene. Foretaket understreker imidlertid at det løpende har vært bevisst på å ta utgangspunkt i kundenes til enhver tid gjeldende situasjon, og at en kundeavtale med gammel datering ikke betyr at Foretaket har basert seg på utdatert og feilaktig informasjon ved ytelse av investeringstjenester. Foretaket erkjenner likevel at det må være sporbarhet og skriftlighet i arbeidet med opprettelse og oppdatering av kundeavtaler, og ser at det har vært svakheter i forhold til etterprøvbarhet og mulighet for effektiv kontroll. Foretaket tar derfor Finanstilsynets kritikk til etterretning, og opplyser at det har implementert et system for elektronisk behandling av kundeavtaler og egnethetsvurderinger, som gir Foretaket løpende kontroll med dato for sist oppdaterte kundeavtale per kunde.

Videre påpeker Foretaket at det gjennomføres oppsummeringer og evalueringer av kundens svar på spørsmålene knyttet til risikotoleranse. For å sikre rett vurdering av kundens risikotoleranse gjøres dette i samarbeid med kunden. Compliance har også foretatt løpende stikkprøver av gjennomførte investeringer sett opp mot kundens angitte risikoprofil.

Foretaket erkjenner at det foreligger noen svakheter ved dets kartlegging av kundens risikotoleranse, blant annet knyttet til etterprøvbarhet og enhetlig tilnærming. Det nye systemet for elektronisk behandling av kundeavtale og egnethetstest, som kommentert over, vil ifølge Foretaket sikre større grad av systematisk behandling og etterprøvbarhet av Foretakets vurderinger av kundens risikotoleranse.

Dokumentasjon på Foretakets egnethetsvurderinger

Foretaket opplyser at arbeidet med egnethetserklæringer tidligere har basert seg på manuelle prosesser som ikke har latt seg systematisk behandle på en effektiv måte. Egnethetsvurderingen har vært gjort av den enkelte kundekontakt i det enkelte tilfelle, med overordnet kontroll av compliance.

Foretaket har gjennom sitt compliancearbeid blitt oppmerksom på enkelte mangelfulle egnethetserklæringer. Foretaket skriver at manglende utfylling ikke er ensbetydende med at egnethetsvurdering faktisk ikke er foretatt, men snarere at vedkommende kundekontakt ikke har fylt ut skjemaet korrekt.

Foretaket skriver at det har full forståelse for at det må være god sporbarhet og skriftlighet i arbeid med egnethetserklæringer, og tar Finanstilsynets kommentarer til etterretning. Foretaket viser også til sitt nye system, som nevnt over, som gir mulighet for systematisk behandling av egnethetstester og egnethetsvurderinger.

2.4 Finanstilsynets konklusjon

Ved ytelse av investeringsrådgivning må verdipapirforetak dokumentere at det er foretatt en reell egnethetsvurdering i henhold til vphl. § 10-15 (1). I praksis innebærer dette at foretaket må dokumentere både konklusjonene som er trukket vedrørende egnethet og begrunnelsen for disse konklusjonene. Selv om form og omfang av dokumentasjonen må tilpasses investeringsrådgivningens art og omstendighetene for øvrig, er det ikke tilstrekkelig kun å dokumentere at foretaket har innhentet opplysningene som i henhold til vphl. § 10-15 (1) skal ligge til grunn for egnethetsvurderingen. Vurderingene som er foretatt på grunnlag av de innhentede opplysningene må også dokumenteres. Det vises i denne sammenheng til General Guideline 12, med tilhørende supporting guidelines, i "Guidelines on certain aspects of the MiFID II suitability requirements" (ESMA35-43-1163) publisert av European Securities and Markets Authority (ESMA).

Som beskrevet i Rapporten, innhenter Foretaket opplysninger til bruk i egnethetsvurderingen i kundeavtalen. Opplysningene inntatt i kundeavtalen skal benyttes for å foreta en egnethetsvurdering som gjøres i skjemaet "Egnethetserklæring". Finanstilsynet har imidlertid vanskeligheter med å forstå hvordan opplysningene fra kundeavtalen overføres til egnethetserklæringen, og kan ikke se at det er en klar sammenheng eller parallell mellom disse to dokumentene. Finanstilsynet påpeker viktigheten av at Foretaket implementerer og etterlever prosedyrer som sikrer praktisk og korrekt gjennomføring av egnethetsvurderinger. Dette er vesentlig blant annet for å sikre at egnethetsvurderingene gjøres på grunnlag av oppdatert informasjon. Basert på tilfellene beskrevet over i punkt 2.2, andre avsnitt, er det Finanstilsynets vurdering at Foretaket ikke har sørget for å innhente oppdatert informasjon fra de aktuelle kundene.

Videre er det Finanstilsynets vurdering at utformingen av punkt 4 i skjemaet "Egnethetserklæring" med underoverskrift "*Begrunn hvorfor denne løsningen passer med kundens finansielle stilling og investeringsmål*", ikke er dekkende for kravene som stilles til en egnethetsvurdering/ erklæring. Finanstilsynet kan ikke se at det er lagt opp til å vurdere kundens kunnskap og kompetanse. Skjemaet legger heller ikke opp til en evaluering av kundens risikoprofil. Finanstilsynets gjennomgang har dessuten vist at flere av egnethetserklæringsskjemaene ikke inneholder en begrunnelse for hvorfor det aktuelle rådet samsvarer med kundens preferanser, mål eller andre egenskaper. Det er dermed Finanstilsynets konklusjon at Foretaket for flere av kundene ikke har oppfylt sin plikt til å reelt vurdere om produktene er egnet for kunden, og dermed heller ikke kan dokumentere slike vurderinger, jf. vphl. § 10-15 (1), se § 10-9 (1). Finanstilsynet understreker at dette er vesentlige krav for å ivareta kundenes beste interesser.

Videre er det Finanstilsynets konklusjon at det for flere kunder er gitt investeringsråd uten at det er utarbeidet en erklæring om egnethet før transaksjonen gjennomføres, jf. vphl. § 10-17 (3).

Finanstilsynet anbefaler på denne bakgrunn at Foretaket foretar en fullstendig gjennomgang av sine rutiner og prosedyrer for gjennomføring av egnethetsvurderinger/erklæringer og tilhørende dokumentasjon.

Finanstilsynet oppfatter det slik at iverksettelsen av en ny elektronisk behandling skal gjøre prosessen med innhenting av kundedokumentasjon og gjennomføring av egnethetsvurderinger mer solid og etterprøvable. Finanstilsynet tar Foretakets beskrevne tiltak og korrigeringer knyttet til kundetesting og egnethetserklæring til etterretning. Finanstilsynet imøteser reviderte rutiner og prosedyrer for gjennomføring av egnethetsvurderinger/erklæringer og tilhørende dokumentasjon (inkludert mal for egnethetsvurdering).

3. FORETAKETS COMPLIANCEFUNKSJON

3.1 Rettslig grunnlag

Verdipapirhandelloven § 9-16 inneholder generelle krav til hvordan verdipapirforetak skal organisere sin virksomhet. Utfyllende regler om organisering av virksomheten følger av Kommisjonsforordningen kapittel II, jf. vpf. § 2-2.

Verdipapirforetak skal etter vphl. § 9-16 (1) nr. 1 ha tilstrekkelige og betryggende retningslinjer, rutiner og kontrollmetoder som skal sikre at foretaket, dets ledere, ansatte og tilknyttede agenter etterlever sine forpliktelser etter lov og forskrift.

Det følger videre av vphl. § 9-16 (1) nr. 5 at verdipapirforetak skal ha effektive kontroll- og sikkerhetsordninger for informasjonsbehandlingssystemer, gode administrasjons- og regnskapsrutiner, tilfredsstillende interne kontrollordninger og effektive prosedyrer for risikovurdering.

Verdipapirforetak plikter å ha en permanent, effektiv og uavhengig funksjon for regelverketterlevelse (compliancefunksjon) med nødvendig autoritet, ressurser, ekspertise og tilgang til all relevant informasjon. Compliancefunksjonen skal gjennom løpende overvåking og regelmessige vurderinger, råd og veiledning, samt minimum årlig rapportering til foretakets ledelse, medvirke til at foretaket oppfyller sine forpliktelser etter gjeldende regelverk, jf. Kommisjonsforordningen art. 22 nr. 2 og nr. 3, jf. vpf. § 2-2.

Verdipapirforetakets øverste ledelse har ansvar for å sikre at foretaket oppfyller sine forpliktelser etter verdipapirhandelloven og tilhørende forskrifter. Det kreves blant annet at den øverste ledelsen vurderer og regelmessig kontrollerer om retningslinjene, ordningene og framgangsmåtene som innføres for å oppfylle forpliktelsene fastsatt i MiFID II, er effektive, og treffer egnede tiltak for å rette opp eventuelle mangler, jf. Kommisjonsforordningen art. 25 nr. 1, jf. vpf. § 2-2.

Etter vpf. § 9-30 (3), jf. vphl. § 9-19 (2), skal verdipapirforetak sikre at styret fører faktisk kontroll med foretakets produkhåndteringsprosess, herunder beslutninger om hvilke produkter foretaket

skal tilby eller anbefale, og hvilke tjenester foretaket skal yte til de respektive målgruppene. Verdipapirforetaket skal sikre at rapportene om regeletterlevelse (compliancerapporter) til styret jevnlig omfatter opplysninger om produktene foretaket tilbyr eller anbefaler, og om tjenestene foretaket yter.

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Organisering av compliancefunksjonen

Foretakets compliancefunksjon besto på tilsynstidspunktet av totalt tre ansatte, herunder complianceansvarlig og ytterligere to ansatte fra "*Backoffice, kontroll og compliance.*"

Etter det opplyste utfører compliancemedarbeiderne ulike oppgaver innenfor både compliance, internkontroll og back-office. Complianceansvarlig utfører i tillegg oppgaver knyttet til beregning av kostnader, trekk fra depot og registrering av provisjon på fast basis, og var leder for Foretakets produktgodkjenningskomite. Årsaken til denne oppgavefordelingen er etter det opplyste at Foretaket er lite og har begrensede ressurser. Foretaket understreker imidlertid at den enkelte compliancemedarbeider ikke kontrollerer oppgaver eller tjenester som vedkommende selv utfører.

Finanstilsynet sa seg i Rapporten enig i at størrelsen, omfanget og tilførselen av ressurser til compliancefunksjonen må avpasses etter arten, omfanget og kompleksiteten av Foretakets virksomhet. Måten Foretaket har organisert sin compliancefunksjon på medførte imidlertid at Finanstilsynet stilte spørsmål om compliancefunksjonens uavhengighet, og hvordan Foretaket sikrer at compliance ivaretar sine arbeidsoppgaver på en uavhengig måte. Basert på de opplysningene som er gitt av Foretaket, var det også uklart for Finanstilsynet hvilken rolle complianceansvarlig har i Foretaket, samt hvilke oppgaver de to andre compliancemedarbeiderne utfører utover compliancearbeid. Finanstilsynet ba derfor om en redegjørelse for dette, inkludert en redegjørelse for hvordan Foretaket sikrer en permanent, effektiv og uavhengig compliancefunksjon.

Complianceplan

Finanstilsynet har gjennomgått complianceplaner og oversikt over kontroller for 2019 og 2020. Complianceplanene viser til en stikkordsliste over ulike områder som skal kontrolleres i løpet av året. Planene inneholder imidlertid ingen opplysninger om omfanget, innholdet og frekvensen av kontrollene. Planene fastsetter heller ingen tidsplan eller angivelse av prioriterte kontrolltiltak. Finanstilsynet kunne heller ikke se at planene adresserer noen kontrollaktiviteter rettet mot Foretakets tilknyttede agenter. Finanstilsynets inntrykk var dermed at complianceplanene bærer preg av å være generelle og ufullstendige.

Finanstilsynet understreket i Rapporten at complianceplanen skal fungere som en arbeidsplan som danner grunnlag for compliancearbeidet og det forebyggende arbeidet i Foretaket. Basert på de manglene som det er redegjort for over, hadde Finanstilsynet blant annet vanskeligheter med å forstå hvordan compliance kan benytte complianceplanen som et arbeidsverktøy og hvordan den bidrar til å sikre en effektiv kontroll av regeletterlevelse.

Compliance sin oppfølging av avvik

Complianceplanen fastsetter at det skal utføres jevnlig kontroll av lydopptak, kundeavtaler og egnethetserklæringer. Under tilsynsmøtet ble det opplyst at målet var å gjennomgå fem samtaler per

rådgiver hver måned. Avvik oppdaget i disse stikkprøvekontrollene loggføres i hendelseslogger/kontrollogger som har blitt gjennomgått av Finanstilsynet.

Foretakets kontrollogger viser et stort antall loggførte avvik i den aktuelle perioden. Avvikene relaterer seg blant annet til kundeavtaler og egnethetserklæringer ved gjennomførte transaksjoner, som compliancefunksjonen ikke kunne finne i kontrollen. I kontrolloggen står det at compliancefunksjonen har fulgt opp mange av avvikene ved å sende e-post til de aktuelle rådgiverne og tilknyttede agenter, og etterspurt den manglende informasjonen.

Finanstilsynet bemerket i Rapporten at Foretaket etter det opplyste var i ferd med å slutføre implementeringen av en elektronisk profileringsløsning. Løsningen innebar blant annet at kunden selv skal oppdatere kundeinformasjonen på Foretakets hjemmeside, og at kundeprofilen automatisk skal sammenlignes med kundens faktiske plassering. Finanstilsynet ba om en redegjørelse for status på implementering av denne løsningen, og hvordan denne bidrar til regeletterlevelse. Det ble i tillegg bedt om en redegjørelse for eventuelle øvrige tiltak Foretaket har gjennomført for å redusere tilfeller av avvik og forhindre gjentakelse.

Styrerapportering og etterfølgende oppfølging

Finanstilsynet har gjennomgått Foretakets eneste compliancerapport for 2019 og styreprotokoller for 2019 og 2020.

Finanstilsynet merket seg at compliancerapporten for 2019 ikke inkluderer informasjon om produktene som Foretaket tilbyr eller anbefaler, eller om tjenestene som Foretaket yter. Det var dermed Finanstilsynets foreløpige vurdering at forholdet utgjør brudd på vpf. § 9-30 (3). Finanstilsynet understreket at dette også strider mot Foretakets egen produktgodkjenningsrutine.

Når det gjelder rapporteringen til styret, har Finanstilsynet forstått det slik at compliancerapporter fremlegges for styret én gang årlig. Finanstilsynet bemerket i Rapporten at dette, av hensyn til å sikre regelmessig og effektiv kontroll av Foretakets regeletterlevelse, er for sjeldent. Finanstilsynet kunne heller ikke se at styreprotokollene omtaler compliancerapport for 2019, eller annen form for informasjon fra compliancefunksjonen. Finanstilsynet påpekte at styret blant annet har ansvar for å føre tilsyn med foretakets virksomhet, herunder de overordnede styrings- og kontrollordningene. På denne bakgrunn ba Finanstilsynet om en redegjørelse for hvordan Foretakets styre sørger for jevnlig oppfølging og regeletterlevelse når informasjon fra Foretakets compliancefunksjon ikke tas opp på styremøter, og compliancerapporter kun fremlegges én gang i året.

3.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Organisering av compliancefunksjonen

Foretaket redegjør i Tilsvaret for hvilken rolle complianceansvarlig har i Foretaket, samt hvilke oppgaver de to andre compliancemedarbeiderne utfører utover compliancearbeid. Foretaket redegjør også for hvordan Foretaket sikrer en permanent, effektiv og uavhengig compliancefunksjon. Foretaket tar Finanstilsynets kommentarer om compliancefunksjonens uavhengighet til etterretning, og presiserer at det skal gjøre noen organisatoriske justeringer, herunder at complianceansvarlig ikke skal være leder for produktgodkjenningskomiteen.

Complianceplan

Foretaket påpeker at dens samlede plan for compliancearbeid består av en overordnet complianceplan og en mer detaljert arbeidsplan. Foretaket gjennomfører også en periodisk risikovurdering av virksomheten som dokumenteres i forbindelse med årlig internkontroll.

Foretaket skriver blant annet i Tilsvaret at at spesifikk og målrettet kontroll med Foretakets tilknyttede agenter har høyt fokus i arbeidet med risikovurdering og planlegging av compliancearbeidet. Det vises også til at Foretakets løpende kontrolltiltak er satt opp for å treffe virksomhetsspesifikke risikoer så direkte som mulig.

Compliance sin oppfølging av avvik

I Tilsvaret redegjør Foretaket for status for implementering av den elektroniske profileringsløsningen, samt hvordan denne bedrer arbeidet med regeletterlevelse. Ifølge Foretaket vil løsningen blant annet gi automatiske feilmeldinger dersom man forsøker å legge inn kundeordre på instrumenter som ikke er egnet for kunden. Foretaket redegjør også for andre feilkilder knyttet til egnethetsvurderinger/egnethetserklæringer som nå er lukket slik at Foretaket får redusert antall avvik.

Styrerapportering og etterfølgende oppfølging

Foretaket skriver at styret har blitt holdt løpende oppdatert om produktene gjennom en oppdatert liste som blir forelagt styret jevnlig, men at denne oversikten ikke har vært en integrert del av compliancerapporten som blir forelagt for styret. Foretaket erkjenner at det ikke blir tilstrekkelig sporbarhet i styreprotokollene når dette ikke behandles som et særskilt punkt på agendaen eller er en integrert del av compliancerapporten. Foretaket har derfor endret praksis på dette punktet, slik at produktoversikten nå er inkludert i compliancerapporten.

Finanstilsynets opprinnelige forståelse var at compliancerapporter ble forelagt for styret én gang i året. Foretaket opplyser imidlertid i Tilsvaret at det har hatt som normal praksis at compliancerapport forelegges styret halvårlig. Finanstilsynet legger sistnevnte forklaring til grunn. Foretaket har forklart at compliancerapporten i 2019 av ulike grunner ble konsolidert til en årlig rapport. Foretaket understreker at innholdet i compliancearbeidet og relevante tema blir behandlet i alle styremøter. Foretaket erkjenner at protokolleringen av dette har vært mangelfull, og vil rette på dette fremover.

3.4 Finanstilsynets konklusjon

Compliancefunksjonen skal være uavhengig av foretakets ledelse og andre virksomhetsområder i foretaket. Compliancefunksjonen skal derfor normalt ikke utøves av personer som er involvert i utøvelsen av tjenestene og funksjonene som skal kontrolleres. Finanstilsynet tar til etterretning at Foretaket gjør enkelte justeringer i organiseringen for å sikre en effektiv og uavhengig compliancefunksjon.

Compliancefunksjonen har en sentral funksjon knyttet til kontroll av foretakets etterlevelse av gjeldende regelverk. Compliance må ha en risikobasert tilnærming til disse oppgavene og må gjennomføre en risikovurdering av hele foretakets virksomhet. Complianceplanen skal utarbeides på grunnlag av de risikovurderingene og prioriteringene som er gjort av compliance.

De fremlagte complianceplanene for 2019 og 2020 lister opp konkrete gjøremål, eksempelvis gjennomgang av rutineverk og jevnlig kontroll av samtaler. Finanstilsynet registrerer at det innledningsvis i planen fastsettes at oversikten ikke er uttømmende og at den vil oppdateres løpende. Finanstilsynet mener likevel at målrettede kontrolltiltak knyttet til blant annet Foretakets tilknyttede agenter bør adresseres i complianceplanene. Finanstilsynet savner også en angivelse av hyppighet, omfang og prioritering av planlagte kontrolltiltak. Det er Finanstilsynets vurdering at de fremlagte complianceplanene for 2019 og 2020 er generelle og ufullstendige. Slik planene var utformet på tilsynstidspunktet, har Finanstilsynet vanskeligheter med å forstå hvordan planen løpende kan benyttes som en effektiv arbeidsplan for compliancefunksjonen.

Foretaket opplyste som nevnt i Tilsvaret at innholdet i compliancearbeidet og relevante tema blir behandlet i alle styremøter, men erkjente at protokolleringen har vært mangelfull. Finanstilsynet påpeker at svak eller mangelfull protokollering svekker etterprøvbareheten og vanskeliggjør en etterfølgende kontroll, og understreker viktigheten av at Foretaket protokollerer vesentlige forhold. Finanstilsynet tar ellers Foretakets beskrevne tiltak knyttet til styrerapportering og etterfølgende oppfølging til etterretning.

Endelig oppfatter Finanstilsynet at Foretakets implementering av en elektronisk profileringsløsning vil begrense fremtidige avvik i Foretaket. Finanstilsynet tar Foretakets redegjørelse og beskrevne tiltak til etterretning, men minner om at ansvaret for å oppdatere kundeinformasjon hviler på Foretaket.

4. FORETAKETS IKT-VIRKSOMHET

4.1 Rettslig grunnlag

Forskrift om bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (heretter IKT-forskriften) § 5 fastsetter at Foretaket skal utarbeide prosedyrer som sikrer beskyttelse av utstyr, systemer og informasjon av betydning for foretakets virksomhet mot skader, misbruk, uautorisert adgang og endring, samt hærverk. Prosedyren skal også inneholde retningslinjer for tildeling, endring, sletting og kontroll med autorisasjon for tilgang til IKT-systemene.

Det følger av IKT-forskriften § 7 at Foretaket skal sikre at IKT-systemene vedlikeholdes og forvaltes på en måte som gir en stabil, planlagt og forutsigbar drift. Det skal foreligge dokumenterte prosedyrer for systemvedlikehold.

Videre følger det av IKT-forskriften § 11 at Foretaket skal ha en dokumentert kriseplan som skal iverksettes dersom IKT-driften ikke kan opprettholdes som følge av en krise. Med krise menes hendelser som forårsaker driftsavbrudd slik at foretakets IKT-drift ikke kan fortsette med normalt tilgjengelige ressurser. Det skal minst årlig gjennomføres opplæring, øvelse og testing av at kriseløsningen virker som forutsatt. Resultatet av testen skal dokumenteres.

Endelig følger det av IKT-forskriften § 12 (1) at det er Foretakets ansvar at dets IKT-virksomhet oppfyller alle krav som følger av forskriften. Dette gjelder også der hele eller deler av IKT-virksomheten er utkontraktert. Det skal foreligge en skriftlig avtale som sikrer dette. Avtalen må

sikre at foretak under tilsyn gis rett til å kontrollere, herunder revidere de av leverandørens aktiviteter som er knyttet til avtalen. Avtalen skal også sikre håndtering av taushetsbelagt informasjon. Avtalen skal videre sikre at Finanstilsynet gis tilgang til opplysninger fra og tilsyn hos IKT-leverandøren der Finanstilsynet finner det nødvendig som et ledd i tilsynet med foretaket, jf. § 12 (2).

Foretaket skal sikre, i egen regi eller gjennom et formalisert samarbeid med andre foretak enn IKT-leverandøren, at organisasjonen besitter tilstrekkelig kompetanse til å forvalte utkontrakteringsavtalen, jf. IKT-forskriften § 12 (3).

4.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet har gjennomgått Foretakets rutineverk knyttet til IKT, samt Foretakets IKT-avtaler for viktige og kritiske IKT-systemer.

Finanstilsynet skrev i Rapporten at det ikke kunne se at Foretaket har utarbeidet rutiner for å sikre beskyttelse av utstyr, systemer og foretakskritisk informasjon, herunder retningslinjer for tildeling, endring, sletting og kontroll med autorisasjon for tilgang til IKT-systemene. Finanstilsynet kunne heller ikke se at Foretaket har utarbeidet egen rutine for systemvedlikehold.

Finanstilsynet kommenterte videre at Foretaket etter det opplyste ikke har utarbeidet rutiner eller beskrivelser av sikkerhetstesting av egne systemer.

Finanstilsynet ba i etterkant av tilsynsmøtet om ytterligere dokumentasjon for sist gjennomførte beredskapstest på IKT-området. Foretaket skrev i tilbakemelding fra november 2020 at det "*har hatt mange diskusjoner rundt IKT internt*" og gjennomført "*diskusjonsøvelser*." Utover dette har Foretaket etter det opplyste ikke gjennomført opplæring, øvelser eller testing av om kriseløsningen virker som forutsatt.

Finanstilsynet kommenterte også to av Foretakets IKT-avtaler. Finanstilsynet kunne ikke se at avtalene sikret Foretaket rett til kontroll med utkontraktert virksomhet. Avtalene sikret, etter Finanstilsynets vurdering, heller ikke at Finanstilsynet gis tilgang til opplysninger fra, og tilsyn med, den utkontrakterte virksomheten.

Det var Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke har utarbeidet nødvendige prosedyrer og rutiner som fastsatt i IKT-forskriften §§ 5, 7 og 11. Videre var det Finanstilsynets foreløpige vurdering at de to nevnte avtalene ikke sikrer nødvendig kontroll med utkontraktert virksomhet i strid med IKT-forskriften § 12. Foretakets manglende etterlevelse på dette punktet strider også med Foretakets egne rutiner.

4.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket skriver i Tilsvaret at det tar Finanstilsynets merknader til etterretning og at det har startet en gjennomgang av rutineverk og dokumentasjonspraksis på IKT-området. Foretaket opplyser at systemvedlikehold i praksis utføres minimum månedlig og at Foretaket har gode systemer på plass

for å sikre kontroll med brukertilganger og data. Foretaket erkjenner imidlertid at rutineverk og dokumentasjon av løpende utført arbeid ikke har vært utfyllende nok.

Foretaket har videre oppdatert den ene av de to avtalene Finanstilsynet kommenterte i Rapporten, og inkludert et tillegg i avtalen som omhandler Foretakets rett til kontroll med utkontraktert virksomhet. Når det gjelder den andre avtalen skriver Foretaket at denne gjelder bistand og systemvedlikehold av Foretakets egne datasystemer og servere. Foretaket har vært av den oppfatning at dette ikke er å anse som et utkontraktert IKT-system.

Foretaket vil gjennomgå og kvalitetssikre dagens IKT-situasjon opp mot gjeldende regelverk og veiledning om utkontraktering.

4.4 Finanstilsynets konklusjon

Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket ikke har utarbeidet nødvendige prosedyrer og rutiner som fastsatt i IKT-forskriften §§ 5, 7 og 11. Videre er det Finanstilsynets konklusjon at en av Foretakets leverandøravtaler på tilsynstidspunktet ikke sikret nødvendig kontroll med utkontraktert virksomhet, i strid med IKT-forskriften § 12. Når det gjelder den andre leverandøravtalen som kommenteres i Rapporten, opplyser Foretaket at avtalen etter deres vurdering ikke kan anses som utkontraktering av IKT-systemer. Finanstilsynet legger til grunn at Foretaket har gjort en grundig vurdering av avtaleforholdet opp mot gjeldende regelverk og Finanstilsynets veiledning for utkontraktering.

Finanstilsynet tar Foretakets beskrevne og dokumenterte tiltak til etterretning, og ber om at oppdaterte rutiner og prosedyrer som nevnt over, samt dokumentasjon på gjennomført beredskapstest på IKT-området, oversendes Finanstilsynet innen 1. mai 2022.

For Finanstilsynet

Roy Halvorsen
Seksjonssjef

Hedvig Vold
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.